

Jaunannu „Mūza”

IK VITA PĻAVIŅA

Alūksnes novada Jaunannas atrodas 17 kilometrus no novada centra – Alūksnes. Skolu tīkla optimizācijas reformas dēļ par savu pastāvēšanu sāka uztraukties Jaunannas Mūzikas un mākslas skola, taču uzņēmīgā Jaunannas pamatskolas direktore Līga Toka-Čevere pat domās nepieļāva iespēju ļaut kolēģiem mocīties neziņā par savu nākotni. „Bija jāizmanto reāla iespēja skolotājiem strādāt,” saka Līga un ir pateicīga Sorosa fonda – Latvija iniciatīvai „Pārmaiņu iespēja skolām”, kas palīdzēja pagasta skolotājiem saglabāt iespēju strādāt. Viņa ir pārliecināta, ka 30. novembrī, kad projekts noslēgsies, ne tikai pedagogi, bet visi Jaunannas iedzīvotāji ar smaidu un pateicību atcerēsies projektu, kas uzlaboja visu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Izglītības centrs „Mūza”

Veids, kā abas pagasta skolas nolēma ar projekta palīdzību sniegt ko jaunu un lietderīgu pagastā mītošā-

FOTO: Jaunannas psk. arhivs

Keramikas studija ir viena no iniciatīvām, kuru pārņēma iedzīvotāji un citi kursu apmeklētāji. Tagad viņi paši meklē iespējas apmaksāt nodarbibas.

re. Kopumā aptuveni 200 cilvēku vecumā no sešiem līdz 65 gadiem izmantoja skolu piedāvātos mūžizglītības pakalpojumus. Uz nodarbibām Jaunannā brauca pat iedzīvotāji no 34 km tālās Jaulaicenes. Lai arī dati par pagājušā gada iedzīvotāju skaitu liecina, ka pagastā ir 570 iedzīvotāju, Līga Toka-Čevere zina teikt – patiesībā ir aptuveni par 100 mazāk, jo daudzi strādāt spējīgā vecuma cilvēki no pagasta aizbraukuši strādāt uz ārēm. Tātad vismaz pusei no pagastā palikušajiem iedzīvo-

– pieteicās 40 cilvēku. „Kad tiek līdz projekta realizācijai, viss iegrozās savās vietās,” stāsta direktore. Arī fakts, ka dzūdo mācības neizdevās īstenot skolas laikā, devis savu labumu. „Vasaras laikā jauniešiem pa dienu jāstrādā saimniecībā, savukārt trīs vakarus nedēļā – uz dzūdo, un viņiem nebija laika nelietderīgi tērēt savu enerģiju,” smejas Līga.

Pēc izglītības centra „Mūza” darbības uzsākšanas mainījās visu iedzīvotāju dienas plānošana un pagasta sabiedriskā dzīve. „Tantes” ar velosipēdiem no lauku ravēšanas bija laikus mājās, lai septiņos vakarā sēdētu solā un mācītos jaunākās rokdarbu tehnikas. Kāda vecmāmiņa speciāli apmeklēja datorzinību kursus, lai iemācītos apieties ar datoru, ko mazdēls uzdāvināja, un sazinātos ar viņu Anglijā. Vecākiem par vienu no efektīvākajiem paņēmieniem kļuva iespēja iegrozīt „jaunības garu” ar liegumu apmeklēt kādu no nodarbibām. Pagastā atkal sākās rosīga kultūras dzīve: notika izstādes, koncerti un izbraucieni. „Tas tiešām bija „dzīvs” projekts,” atzīst direktore, „un mums ir stipri jādomā, kā šo visu uzturēt arī tālāk.” Protams, ka lauku reģionu vislielākā problēma ir nodarbinātība. Nodarbību mērķis ir veicināt katra indivīda patstāvību un iniciatīvu radīt sev un citiem darbu, tomēr ar vienu projektu to nevar realizēt. Iegūtās zināšanas drīzāk noderējušas pašapziņas paaugstināšanai. Bet tas taču ir sākums tālākai izaugsmei. „Atskatoties uz aizvadīto laika periodu un izvērtējot to caur savu personīgo prizmu, nonācu pie atziņas, ka aizvadītais laika periods bija par īsu, lai mēs varētu apgalvot, ka projekta rezultātā cilvēki sāks aktīvi darboties un pielietot iegūtās zināšanas, lai rastu sev peļņas iespējas,” secina Jaunannas pamatskolas direktore, „tomēr šis projekts katram no mums deva pārliecību par saviem spēkiem un ļāva noticēt, ka mēs varam. Tātad droši vien arī turpmāk uzdrīkstēsies iesākt ko jaunu, līdz šim

nebijušu, un gan jau pienāks laiks arī padomāt par iespēju savus darījumus un zināšanas realizēt.”

Pagasta pārvalde atbalsta centra ideju

Pagaidām no visa lielā kursu piedāvājuma pēc projekta noslēguma ir rasta iespēja turpināt keramikas, mākslu studijas nodarbibas un vokāli instrumentālā ansamblī, kas vēl aizvien ir jauniešu pieprasītākais, darbību. Pašvaldība budžetā ielāņojusi finansiālu atbalstu skolu telpu uzturēšanai un vokālā pedagoga algošanai. Savukārt keramikas un mākslas studiju apmeklētāji vienojušies ar pasniedzējiem, ka ziedos tik, cik katrs var atļauties, pasniedzēja mēneša algai.

Iespējams, nākotnē skola sadarbosies ar vietējiem uzņēmējiem. Direktore sola domāt par papildu aktivitātēm jauniešiem vasarā, un viena no idejām – nometne Eiropas bērniem. Visgrūtāk esot „iekustināt” vecākā gājuma iedzīvotājus. „Aktīvākie jau vienmēr atradīs iespēju kaut kur iesaistīties, taču kūrākie un lēnīgākie – reti,” secina Līga. Pagasta pārvaldes attīstības speciāliste Vija Zaķe arī nākotnē vēlētos skolu redzēt kā mūžizglītības centru visiem tuvāko un tālāko pagastu iedzīvotājiem, taču „visi atduras pret finansēm”. Skola kā daudzfunkcionāls centrs Jaunannā nepieciešams arī tāpēc, ka ceļu un transportu infrastruktūra ir nesakārtota, tādēļ ir problēmas nokļūt novada centrā, kur ir visaktīvākā dzīve un lielākas iespējas, sev nepieciešamajā laikā. „Mēs ļoti ceram uz labu projektu, kurā iesaistīties, lai varētu iniciatīvas turpināt, jo šis projekts pagastam bija ļoti

VIEDOKĻI

Sākumskolas skolotāja **Aiva** apmeklēja angļu valodas, vingrošanas, kulinārijas un rokdarbu kursus. „Es patiešām ceru, ka būs iespēja iesāktās aktivitātes turpināt. Svešvalodas pilnveidošana mūsdienās ir ļoti svarīga, tāpat kā veselīga izkustēšanās pēc darba. Sportošanu sākām ar ārstniecisko vingrošanu, tagad turpinām ar aerobiku. Šobrīd es apmeklēju kulinārijas kursus, un man kā cilvēkam, kas ar kulināriju ir „uz jūs”, tas ir milzīgs ieguvums.” Skolotāja apmeklēja arī dažas rokdarbu nodarbibas, un nu jau tapis skaids: „Ziemassvētkos saviem radiem noteikti meistarošu kādu tapotu šalli.” Lai mēģinātu saglabāt iespēju turpināt nodarbibas, Aiva ar pārējiem kursu apmeklētājiem runā ar pasniedzējiem. „Protams, šajos ekonomiskajos apstākļos tikai daļai ir iespēja kaut nedaudz atlicināt naudu savai pilnveidei, bet kursi ieinteresēja ļoti daudzus, tie „iekustināja”, un tagad tikai ir jāturpina, lai neapstātos.”

Valentīna Gusta, veikala vadītāja, īpašniece: „Patiesībā es iesāku vairākus kursus, bet nepabeidzu dažādu apstākļu dēļ, bet tā nopietni izgāju vācu valodas kursus, psiholoģijas un ārstnieciskās vingrošanas nodarbibas. Tieši ārstniecisko vingrošanu gribētu turpināt, un esam jau uzsākuši sarunu ar fizioterapeiti par iespēju turpināt vingrot Jaunannā. Šie bezmaksas kursi bija ļoti liels ieguvums – kaut vai lai pārliecinātos, ka es vēl ko varu iemācīties.”

Vera Sedleniece ir aktīva pensionāre, kas „Mūzas” pakalpojumus izmantoja, lai iemācītos rīkoties ar datoru un apgūtu vācu valodas pamatus. „Tā kā nesen aizgāju pensijā, bērni man „piespēlēja” datoru, lai nav garlaicīgi un iemācos ko jaunu. Pateicoties kursiem, man patiešām no tā datora nav bailes, un es visu, ko man vajag, zinu, kur atrast, un zinu, kā meklēt, nesatraucoties, ka kaut kas sliktas var notikt, nospiežot kādu pogu. Savukārt vācu valoda man reiz varētu noderēt, ja būs iespēja doties kādā ekskursijā. Patiesībā mums tur ir ģimenes draugi, un, lai man būtu, ko parunāt, valoda noderēs.”

FOTO: Jaunannas psk. arhivs

Jaunannas pamatskolas direktore Līga Toka-Čevere. „Joprojām pati brīnos par drosmi uzņemties šo projektu, jo vienmēr uzskatīju, ka tik „augstas” lietas es noteikti neprastu izdarīt.”

jiem cilvēkiem, bija izglītības centra „Mūza” izveide. Katru pēcpusdienu no šā gada janvāra skolas pulcināja skolēnus, skolēnu vecākus, vecvecākus, brāļus un māsas, iedzīvotājus no vietējā un tālākiem pagastiem tikties skolā un piedalīties dažādosursos sevis pilnveidošanai. Te varēja apgūt mazā uzņēmuma organizēšanas un vadīšanas izglītības programmu, arī kulinārijas, mākslas un mūzikas studijas, kā arī dažādus sporta veidus – dzūdo un vingrošanu. „Tas ir neaizmirstams skats: es vakarā izeju ārā un redzu ap skolām pilnas ielas ar automašīnām. Visās klasēs ir gaisma, un tās ir pilnas ar cilvēkiem,” atceras pamatskolas direkto-

tājiem skola ar šādiem pakalpojumiem ir nepieciešama.

Palielinās pašapziņa

Kad skolas bija izstrādājušas savu kursu piedāvājumu, Jaunannas un Annas pagasta iedzīvotāji varēja saņemt anketas ar kursu piedāvājumu, un viņiem bija iespēja to papildināt. Viņu vēlmes ņēma vērā kursu rīkotāji, un kursu klāstā datorapmācībai, svešvalodām, mākslas un mūzikas studijām pievienojās psiholoģija, vingrošana un vokāli instrumentālais ansamblis. Turklāt vietējais dārkopis piedāvāja arī savas zināšanas daiļdarzniecības kursa īstenošanā, un programma guva diezgan lielu atsaucību

katrai skolai, kas vēlas savu darbību paplašināt un piedāvāt mūžizglītības pakalpojumus, iesaka pievērst uzmanību vairākām lietām. Pirmkārt, tā ir piedāvāto programmu izvērtēšana. „Mēs piedāvājam tik daudz kursus, ka cilvēki nezināja, kā visus apmeklēt. Tieši tāpēc vajadzētu izvērtēt, vai programmu saturs nedublējās, jo tā var izvairīties no satura pārklāšanās un ļoti veiksmīgi var nokomplektēt

atkarīgs arī tālākais nodarbinātības liktenis – pastāvēs tālāka sadarbība vai nē?” Visbeidzot – darbam nepieciešamo materiālu iegāde. „Laukos cilvēku aktivitāti ierobežo naudas grūtības, tāpēc, ja vien ir iespēja, vajadzētu paredzēt projektu izdevumos materiālu iegādi. Un, kad cilvēkam rokās ir materiāls, top tādas lietas...” Viens no jaunākajiem atklājumiem, ko „Mūza” noteikti turpinās izmantot, – videosemināri. „Mēs sapratām, ka tas ir brīnišķīgs veids, kā atrisināt pasniedzēju, ārēju ekspertu nepieciešamību. Attālinātās uzņēmējdarbības nodarbibas, ko vadīja projekta koordinators Jānis Baltačs, ļoti veiksmīgi parādīja, kā, atrodoties vienam no otra 175 km attālumā, var pārrunāt kaut vai biznesa uzsākšanas būtiskus jautājumus.”

Enerģiskā pamatskolas direktore brauc uz darbu no Alūksnes. Tāpat arī vairāki viņas kolēģi. Jaunanna jau izsenis esot bijis ļoti kompakts un sabiedriski aktīvs centrs. „Tā tam arī vajadzētu palikt. Ir ielikta labas iestrādnes. Turklāt šis projekts un ne tikai – visa mūsu darbība skolā parāda, ka maza skola nebūt nenozīmē nekvalitatīvu darbu.” Līga uzvelk savus zaļos gumijas zābakus un ved mani uz pagastu. Ko iedzīvotāji guvuši no „Mūzas”? ■

Tas ir neaizmirstams skats: es vakarā izeju ārā un redzu ap skolām pilnas ielas ar automašīnām. Visās klasēs ir gaisma, un tās ir pilnas ar cilvēkiem. Kopumā aptuveni 200 cilvēku vecumā no sešiem līdz 65 gadiem izmantoja skolu piedāvātos mūžizglītības pakalpojumus.

nozīmīgs,” saka V. Zaķe. Labo sadarbību ar pagasta pārvaldi uzteic arī Līga: „Pagasts mūs ļoti atbalsta, un, kad vien ir kāds mums visiem vajadzīgs projekts vai informācija, mēs nekavējoties sazināties.”

No pieredzes

Jaunannas pamatskolas direktore Līga Toka-Čevere

vajadzīgos kursus.” Otrā būtiska lieta – pasniedzēju izvēle. „Kontakts ar pasniedzēju izrādījās ārkārtīgi svarīgs. Galvenokārt kursu vadītāji bija mūsu pašu skolotāji, taču pieaicinātos pasniedzējus izvēlējamies pēc ieteikumiem, pēc pašu cilvēku pieredzes. Manuprāt, tieši no pasniedzēja un grupas attiecībām ir

Skola – arī sociālais atbalsts

IK VITA PĻAVIŅA

Tikai 12 kilometrus tālāk no Jaunannas ir Maliena. Tieši tikpat tālu ir arī līdz novada centram, taču dzīve pagastos, laukos un pilsētās ir ļoti atšķirīga. Malienas pamatskolā mācās 70 bērnu. Mājas ir izklaidus, liels maznodrošināto ģimeņu skaits un, kā saka „Pārmaiņu iespējas skolām” projekta īstenotāja Malienas pamatskolā Sandra Ābeltiņa, daudz cilvēku ar samilzušām dzīves problēmām. Turpat pagasta centrā ir arī Malienas speciālā pirmsskolas izglītības iestāde „Mazputniņš”. Šķiet, tieši vide noteica nepieciešamos pakalpojumus, ko piedāvāt sabiedrībai projekta ietvaros.

Bērnu un ģimenes atbalsta centrs

Skolas direktore Ieva Baltā-Pilsētnece, mazinot risku slēgt skolu, uzņēmās iniciatīvu radīt skolā Bērnu un ģimenes atbalsta centru. SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespēja skolām” finansētā projekta ietvaros tika izveidota bērnu brīvā laika pavadīšanas istaba „Kabata”. Te bērni pulcējas pēc stundām, pildot mājasdarbus, gaidot autobusu uz mājām vai iesaistoties nodarbēs kopā ar

FOTO: Malienas psk. arhivs

„Vecāko paaudzi ir visgrūtāk izkustināt,” stāsta Sandra „bet tad es parādu kāda savu darinājumu ...un tad jau nāk, jo paši arī grib kaut ko uztaisīt.”

nodarbības. „Centrs piedāvā bērniem un pieaugušajiem interesanti pavadīt brīvo laiku, dažādām paaudzēm papildizglītoties. Skolai ir jāpiedāvā un jānodrošina iespējas cilvēka personības izaugsmei un pozitīvai videi,” komentē vizuālās mākslas un mājturības skolotāja Sandra. Domājot par projekta aktivitāšu turpināšanu, Sandra spriež par mērķi palielināt sociālo atbalstu un iespēju turpināt īstenot dažādas nodarbības, tostarp arī rokdarbus un šūšanu. Tiek meklēta iespēja uzturēt „Kabatu”. Skolas absolvente Inga

las direktore sadarbojās ar saviem kolēģiem – skolotājiem. „Mums bija svarīgi saprast, ko mēs katrs protam, kādas savas zināšanas varam piedāvāt sabiedrībai,” stāsta S. Ābeltiņa. Runājot ar pagasta cilvēkiem, skolēnu vecākiem, tika uzzinātas iedzīvotāju vajadzības. „Cilvēki izteica vēlmes, un tad mēs skatījāmies, ko paši varam piedāvāt un kādi speciālisti jāpiesaista. Īstenojam angļu valodas nodarbības pieaugušajiem un mazajiem, datorkursus pieaugušajiem un sākumskolas bērniem, rokdarbus, imidža studiju, mūsdienu dejas, vasaras nometnes, daiļdarzniecību, projektu rakstīšanas kursus, pašnodarbinātas personas darbības organizācijas nodarbības un pat kokapstrādes nodarbības.”

Visos ar projektu saistītajos pasākumos kopumā piedalījās vairāk nekā 500 iedzīvotāju. „Šinī mācību gadā tiek organizētas vairāk nodarbības bērniem, un pieaugušajiem salīdzinoši mazāk nodarbību kā pagājušajā mācību gadā. 30. novembrī projekta darbība beigsies, bet lauku cilvēkam septembris, oktobris, novembris ir visaktīvākie lauku darbu mēneši.” Apmēram 80 pieaugušie no vietējā pagasta regulāri pulcējas uz nodarbībām, bet kādi 10 brauca pat no Alūksnes un citām apdzīvotām vietām. „Lai arī izglītības programmas dublējas ar Jaunannā piedāvātajām, konkurence nepastāv, jo ir divi dažādi ceļi uz pilsētu un katra aptver citus pagastus. Taču, atbildot uz jautājumu, vai pašlaik iedzīvotāji gatavi maksāt par sevis izglītošanu, Sandra ir pārliecināta – pašlaik nē. „Šajos laikos cilvēki nav gatavi maksāt. No nelielajiem ienākumiem jāapmierina dzīvošanai nepieciešamās vajadzības, un sevi pilnveidot var atļauties

tikai bezmaksas nodarbībās. Pateicoties Sorosa fondam – Latvija, šādas nodarbības ir pieejamas arī Malienas pagastā.”

Vairāk nekā skola

Daļa cilvēku ir gatavi brīvprātīgi ziedot savu darbu. Arī „Kabata” audzinātājas palīdzē ir sieviete, kas turpmāk nāks brīvprātīgi strādāt – bez samaksas. Nākotnē mazās skolas, kas spēs sevi pasniegt kā interesantu un visiem vietējās kopienas sabiedrības slāņiem vajadzīgu pakalpojumu centru, būs lielas konkurentes jebkurai novada skolai. Jau šobrīd vairāki Malienas pamatskolas skolēni ir pilsētas bērni – kaut vai tāpēc, ka ikmēneša pusdienu nauda ir krietni mazāka nekā pilsētas skolās. Te bērni paši audzē saknes savām pusdienām. Pagrabos tiek uzglabāti pašu marinēti gurķi, klases telpas grezno pašu atjaunotie soli, un kopienas dzīvi organizē pašu cilvēki.

Malienas pagastā ir 473 cilvēki, un izbraukusi uz ārzemēm ir tikai viena ģimene. Arī divu bērnu māmiņa Inga kopā ar vīru savu ģimeni veido šeit. „Esmu audzinātāja bērnodrāzē „Mazputniņš”, taču tagad auklēju savu tikko dzimušo otro bērniņu, un man bija un ir vēl joprojām svarīgi pilnveidot savu angļu valodu. Tā noder, ja ir nepieciešamība iesaistīties kādos starptautiskos projektos. Angļu valodas nodarbības apmeklēju un labprāt arī turpinātu, taču ar iespēju samaksāt ir ļoti grūti. Tādu, kuri varētu atļauties maksāt, ir ļoti maz, taču mums

Aija Tūna, SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespēja skolām” koordinatore:

„SFL iniciatīva „Pārmaiņu iespēja skolām” lielā mērā bijusi vērsta uz mūžizglītības principu iedzīvināšanu un izglītības un tieši skolas lomas akcentēšanu vietējās sabiedrības dzīvē. Ir svarīgi atcerēties, ka izglītība nav brīnumlīdzeklis, kas atrisina visas problēmas, taču tai ir būtiska loma sabiedrības ilgtermiņa attīstībā un ikdienā visās tās jomās un izpausmēs. Savukārt skola, lai arī tā nav vienīgā vieta, kur cilvēks mācās, ir iespēja un resurss, kas jāizmanto. Skola simbolizē izglītību, un, atceroties, ka ar izglītību mūsdienās saprotam daudz ko vairāk kā tikai formālo izglītību mācību stundās, iespējams Latvijas skolas ne vien nosargāt, bet arī padarīt par būtiskām, vitālām un ļoti nepieciešamām vietējās sabiedrības vienībām. Tieši dzīves izglītības ielaišana skolas telpās – visu vecumu un interešu vietējās sabiedrības iedzīvotājiem – var izrādīties par atslēgu, kā nepazaudēt skolu. Vēl jo vairāk – tas var palīdzēt kopienai veidoties un nostiprināties par vietu, kuru, izvēloties dzīvesvietu, apdomās pilsētas steigas un anonimitātes nogurdinātās vai pārmaiņām un darbībai gatavās jaunās ģimenes. Ģimenes ir vietējās sabiedrības „apdrošināšanas polisi”, šodienas resurss un nākotnes iespējas. SFL iniciatīva „Pārmaiņu iespējas skolām” sniedz iespēju vietējām kopienām meklēt veidus, kā uzrunāt, izmantot un attīstīt šos resursus. Tā mudina cilvēkus meklēt ceļus no hobijs uz nodarbinātību, no vajadzības uz iespēju, no gaidīšanas uz darīšanu.”

nē iesākto centīsimies turpināt. Pagaidām meklējam finansējumu gan budžetā, ielānojojot izdevumus telpu uzturēšanai, logopēda, psihologa un vingrošanas speciālistu algošanai, gan iespējas iesaistīties kādā projektā.” Pārvaldes vadītāja uzskata, ka pagasta cilvēkiem ir jābūt iespējai uz vietas apmeklēt sev vajadzīgās nodarbības. „Turklāt mums ar Sorosa fonda – Latvija projekta palīdzību ir iegādāts inventārs, lai būtu labs pamats turpināt nodarbības. Kursu apmeklējums vien rāda, ka cilvēki ir gatavi

Latviju, viņi saka – bērni un sakopta daba. Lai iegūtās zināšanas palīdz tuvoties mērķim, veidojot sevi labāku un vajadzīgāku bērniem un Latvijas dabai!

***

SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespēja skolām” finansējums, kas paredzēts Latvijas mazo skolu un pašvaldību iedzīvotāju izglītības un sociālo vajadzību atbalstam, ir 1 250 000 eiro un ir iegūts no Sorosa Ārkārtas palīdzības fonda (*Emergency Fund*), kas izveidots, lai mazinātu krīzes sekas 20 Austrumeiropas un Vidusāzijas reģiona valstīs. Iniciatīvas ietvaros Latvijas pašvaldībām piešķirti atsevišķi granti līdz 25 000 eiro, kas paredzēti Latvijas reģionu mazo un mazākumtautību skolu atbalstam. Iniciatīvas „Pārmaiņu iespēja skolām” mērķis ir veicināt mazo skolu pārveidi par daudzfunkcionāliem izglītības, kultūras, sociālā atbalsta centriem, veidojot partnerības starp pārvaldes, izglītības, uzņēmējdarbības un nevalstiskā sektora organizācijām. Būtisks kritērijs pieteikumu izvērtēšanā bija vietējās pašvaldības veiktā analīze un izpratne par iedzīvotāju sociālajām un izglītības vajadzībām.

Vairāk informācijas par iniciatīvu var atrast www.parmainuskolas.lv.

Raksti tapuši ar nodibinājuma „Sorosa fonds – Latvija” atbalstu.

FOTO: Malienas psk. arhivs

Vasarā skola organizēja divas nometnes bērniem: „Optimisti” un „Pelēkā Vārna”. Kopumā tās apmeklēja ap 63 skolēnu. Izrādās Pelēkā Vārnas patiešām ir bieži viesi Malienas pamatskolas tuvumā. Nometnes dalībnieku pulcēšanās iemesls ir vārnas pazaudētās kaklarotas atrašana. Pelēkā Vārna bērniem atsūtījusi vēstuli ar lūgumu palīdzēt. Nometnes darbības laikā bērni dodas tuvākos un tālākos pārgājienos, iepazīst Jaunalūksnes pagasta Beju, Malienas un Annas pagastu ievērojamākās vietas, kultūrvēsturiskos objektus un darbīgus cilvēkus.

„Kabatās” audzinātāju Māru Zihmani. Lai atbalstītu ģimenes, centrā, kas iekārtots bijušajā internāta ēkā pie skolas, ir izveidots kabinets psihologam, pieejama veļasmašīna un duša. Tiklīdz bērniem mācību stundas beigušās, skolas telpās var sākties nodarbības pieaugušajiem. Un ne tikai – arī skolēni labprāt izmanto deju, sportošanas, svešvalodas, kulinārijas un citas

Bleijere, kas šobrīd dzīvo Francijā, jau sen atbalsta pagastu un skolu. „Kabatās” nodarbībām viņa ir ziedojuši naudu – darba materiāliem un attīstošajām spēlēm. Ar nākamo gadu viņa finansiāli atbalstīs arī logopēdu skolu.

Šobrīd cilvēki nav gatavi maksāt par sevis izglītošanu

Rakstot projektu, sko-

Te bērni paši audzē saknes savām pusdienām. Pagrabos tiek uzglabāti pašu marinēti gurķi, klases telpas grezno pašu atjaunotie soli, un kopienas dzīvi organizē pašu cilvēki.

ir cerība tomēr sarunāt ar pasniedzējiem, kas ir no mūsu pamatskolas, arī par mazāku un pat simbolisku samaksu nodarbības turpināt.” Savukārt Inga, kamēr gaidīja savu lielāko meitiņu no deju nodarbībām, pati apmeklēja rokdarbu nodarbības. Un, ja vien ļaus laiks un nauda, Inga noteikti gribētu pabeigt nodarbības arī projektu rakstīšanā.

Malienas pagasta pārvaldes vadītāja Inta Cinglere atbalsta skolas iesāktās aktivitātes. „Pirmkārt, tās dod skolai drošību, tāpēc nākot-

piedalīties un viņiem to vajag.” Vērtējot, kādas aktivitātes nepieciešamas nākotnē, skolotāja Sandra minēja, ka jāpalielina sociālais atbalsts un jāturpina sievietēm piedāvāt sadzīvē noderīgu prasmju attīstīšana rokdarbos un šūšanā. Arī Malienas pagasta pārvaldes vadītāja Inta Cinglere atzīst, ka šīs nodarbes ir nepieciešamas, un piebilst, ka pastiprināti sevis pilnveidošanā jāiesaista arī pagasta vīrieši, piedāvājot viņiem apgūt sadzīvē noderīgas prasmes.

Kad malenieši runā par